

שוב מעשה בתלמיד אחד, שירד לפני חתיכה לפני ר"א והיה מקצר יותר מדאי, א"ל תלמידיו כמה קצרו הוא זה, א"ל כלום קצרו הוא יותר ממש רבנו רחמי ביח אל נא רפא נא לה" (שם ל"ד). עוד התפלה מתגלה הוא בשנים, האחד להרים את השגתו ותכונתו שלו או של מי שהתפלל עליו, ולזה צריך אריכות מרובה כערך שנוי תנועות שנמשך בהדרגה, וכן היתה האריכות של משה רבנו ע"ה, ארבעים יום, מכוונת כנגד ימי צירת הולד, כנתינת צורה ולב חדש למי שהתפלל עליהם, והשני, שאחרי שכבר נעשה כל הצורך להתרוממות שבפנימיות הנפש, ישמש הדבור של התפלה להוציא אל הפעל את הנעשה בנפש פנימה, ולזה אין צריך אריכות כלל, כי בדבור אחד יוצא אל הפעל המון רגשות, על כן בא הקיצור בתפלה במקום הצורך של השמוש בתכונה זו של ההוצאה אל הפעל את המוכן כבר, ועל כן יש פנים לאלה שחיי הדרגים, ובלבד שיכוין לבו לשמים, לפי התכונה האפשרית וכפי צורך השעה.

7

ואמר ר' יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו" (שם). פעולת תפלה כל אדם על עצמו נערכת היא כפי הערך שתפעול התפלה עליו להטבתו המוסרית, כמה יזכר יותר לקבל את מבוקשו, וע"פ התכונה העליונה מכיון הוא תמיד הכרח המבוקש שמעוררו לתפלה, להוציא אל הפעל אותו ההרגש שהמתפלל צריך לו להטבת השלמתו האמתית, אבל התפלה על חברו נערכת היא כפי ערך היחש של המתפלל אל מי שעבורו מתפללים, וכיחודו כפי יחש הקרבה הנשגבה המוכנה בפעל של זרע ישראל ולי"ו, על כן אין שייך להזכיר בתפלה את שמו של הנצרך לרחמים, כי פעולת התפלה על וולתו אינה מצד הערך של הנצרך לרחמים כי"אם מצד הערך של המתפלל עצמו, אשר הנצרך לרחמים נמצא מתיחש אליו, ומצד הערך המוסרי של התפלה על וולתו, שהוא מצורך אל תועלתה של עצם התפלה, שתהי' שלמה בתגויה המשלימים את דעת אלהים אמת ועבודתו.

8

אמר עליו על ר' חנינא בן דוסא, שהי' מתפלל על החולים, ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו מנין אתה יודע, אמר להם אם שגורה תפילתי כפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לא יודע אני שהוא מטורף" (שם).
מנא הני מילי, אמר רחבי"א אמר ריב"ל אמר רי"ה, דאמר קרא בורא ניב שפתים שלוי' שלוי' (שם). היחש שבין אדם לחברו מתגלה הוא ע"י הדבור, והתקבלות פעולת התפלה מאחד על חברו היא ודאי מצד היחש האמתי שביניהם.

דברי פעולת התפלה ליחוד ועצבות
10
א"ל ר' יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו" (שם).
א"ל ר' יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו" (שם).
א"ל ר' יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו" (שם).

על כן עוד התקבלות פעולתה ג"כ מתגלה הוא בארזות הדבור, שהיא מתבטאת בו, ובשעה הראויה לפי ערך היחש הנמצא בין המבקש למי שהוא מבקש עבורו, מתגלה הוא ביותר בפועל בניב השפתים, שהשלי' האמתי הוא היחש וההצטרפות של בני אדם לפעול ולהתפעל כל אחד מחברו בדרך הטובה, וניב השפתים פועל שלוי' שלוי' לרחוק ולקרוב, עושה את היחש וההקשר, גם בין בני-אדם רחוקים זה מזה, ועי"ז מתקבלת ג"כ תפלת האחד על חברו, ונכונת היא ג"כ בדרכי הדבור, שגם אחרי כל ההכשר והיכולת וההכשר צריך האדם לעזרת השיי"ת על גמר מבטאו, "לאדם מערכי לב ומד' מענה לשון", "בורא ניב שפתים".

1

ושוב מעשה ברחבי"ד שהלך ללמוד חורה אצל ר' יוחנן בן זכאי, החלה בנו של ריב"ז, א"ל חנינא בני בקש עליו רחמים ויחיה, הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים ויחיה, אמר ריב"ז אלמלא הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו לא היו משגיחים עליו, אמרה לו אשתו וכי חוינא גדול ממך, אמר לה לאו אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך (שם).

יש דרך עבודה שכלית, שהארס מתהלך על פיה בדרכי ד', ויש דרך עבודה תלוליה ביותר בהרגש הטוב, ושניהם נכללים בכלל לב טוב: השכל טוב והאמתי, המנהיג באמתו את כל כחות הנפש, והרגש הטוב המושל בכל נטיות האדם, אמנם מי ששם מעינו בעבודה השכלית העיקר אצלו הוא ההשגה הטובה שהוא מגיע בה, ואין פעולתו ע"י התפלה מוסיפה לו כ"כ שלמות בעצם דרכו זה, אבל הבחור בדרך ההרגש מסייעה לו התפלה והתקבלותה להרמות מצב עבודתו, ועל כן התקבל ביותר, כי עין ד' אל ידאיו להשלימים בדרך זו ילכו בה, ועל כן אף שעבודת השכל בעצמה נעלה היא מעבודת הרגש, כשם שהשכל בעצמו הוא כח יותר נעלה מהרגש, בכ"ז פעולת התפלה תראה למי ששם מעינו בטוהר הרגש, לרומם רוחו בשפיכת שיח והרגשת הנטיות הטבעיות לדבוק בדי' אלהים הייב, שהוא דומה לכבד לפני המלך, שמעלתו נמוכה נגד מי ששם מעינו בהשגת האמתיות כפי פעולת השכל ממקור הוה"ק בתחוק לרומם ברום ערכו ג"כ את ערך הרגש, והוא כשר לפני המלך, ונמכת המעלה תקרב את הפקת פעולת המבוקש.

2

אני האשה הנצבת עמכה ביה"א, אמר ריב"ל מכאן שאסור לישיב בתוך ארבע אמות של תפלה" (שם לא:). מצד יסודה של התפלה בהרגשי הלב ראוי לכל אדם ישר,